

tár. Az Akadémia saját kiadványaiban 37 művet 55 kötben, 36 füzetben kapott. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium 128 iskolai értesítőt ajándékozott a könyvtárnak. A könyvtár gyarapodásába azon diplomatariumok is be vannak számítva, melyeket a könyvtár a belügyministeriumtól kapott összegben vásárolt. Minthogy azonban a 2000 koronát az Akadémia csak az év végén kapta meg; ennél fogva nagyobb gyűjteményt nem lehetett megrendelni; a 2000 koronából fenmaradt összeg tehát az 1904. évben vásárolt diplomatariumokra fog fordíttatni az 1904. évre járó összeggel együtt.

A könyvtár olvasó termében a lefolyt évben 7708 olvasó 10733 művet használt, míg házi használatra 133 kölcsönző 817 művet vett ki a könyvtárból.

A SZEGEDI SOMOGYI-KÖNYVTÁR ÁLLAPOTA AZ 1903—1904. ÉVBEN.

A Somogyi-könyvtár 1903/1904 évi gyarapodásáról, használatáról és közérdekű állapotairól Tömörkény István h. igazgató a következő jelentésben számolt be:

A főnállásának huszonegyedik esztendejébe lépő nyilvános közkönyvtárnak, az 1903. évi július elsejétől 1904. június végeig történt gyarapodása örvendetesnek mondható. A szaporulat az előző évihez képest emelkedett. Áll 795 műből, 1325 kötetben és 1348 darabban. A szaporulat forrásai: a városi rendszeres költségalapon nyert összeg, továbbá az államsegély, a szegedi kir. főügyészség területén működött összes nyomdáknak az 1902. év második feléről és az 1903. év első feléről átvett köteles példányai, valamint az alapítványi illetékek és a könyvtár iránt valóban jóindulatú közönség részéről érkezett adományok. Alapítványi tagilletménykép a Kir. Magyar Természettudományi Társulat, a Magyar Történelmi Társulat, a Magyar Numizmatikai Társulat, a Szent-István-Társaság az Országos Magyar Képzőművészeti Egyesület, a Kisfaludy-Társaság, és a Dugonics-Társaság ide vonatkozó kiadványai érkeztek. Adományokat tettek az érkezés rendjében felsorolt alábbi hivatalok, társulatok és intézetek: az országos központi statisztikai hivatal, a nagyméltóságú földmivelésügyi ministerium, a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége, a szegedvárosi tanács, Budapest székesfőváros statisztikai hivatala, a kassai múzeum, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Földtani Társulat, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi ministerium, Bács-Bodrogmegyei Történelmi Társaság, a Szt. Ferenczrendi minoriták, a budapesti királyi tudomány-egyetemi könyvtár, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület, Budapest székesfőváros tanácsa, az Erdélyi Múzeum-Egylet, a szegedi kereskedelmi és iparkamara. Más adományozók közül, szintén az érkezés rendjé-

ben a könyvtár alábbi lelkes híveit említhetem: Kovács János, Horváth János dr. (Budapest), Reizner János, Koncz Antal, Schlier Károly, Esterházi Sándor dr. (Kassa), Higginson Eduard (Southampton, Anglia), Gerencsér László, Nátly József (Budapest, Löw Immanuel dr., Mikovics Lajos dr. (Budapest), Fárbás József (Ó-Becse), Becker Hugó, Gaghy Dénes, Lipcsey Ádám dr. (Budapest), Lázár Béla, Istóczy Győző dr. (Budapest), Zseni József (Budapest), Török Aurél dr. (Budapest), Engel Lajos, Kállay Albert, Gaal Endre dr., Szabó Ferencz, Iványi István (Szabadka), Bartos A. és Hódy Lajos (Budapest), Békefi Antal, özv. Krzpelka Károlyné úrnő.

A többes példányokat illetőleg, a folyó könyvtári évben csere nem történt; az ezek nyomán előállható szaporulat az országos főfelügyelőség intézkedése nyomán fog megtörténhetni, a mely a felügyelete alatt álló könyvtárak duplumairól, a cserék eszközölhetése végett, részletes jegyzéket kíván. A több mint kétezer példányból álló duplumanyagnak rendszeres jegyzékbe szedése csak a folyó évben felenyire megapadt könyvtárszemélyzeti létszám kiegészítése után következhetik be. A kir. főügyészségi köteles példányokban túlnyomó mennyiségű szerb nyomtatványok, a melyek a kötelező átvétel kezdetétől fogva eddig feldolgozva nem voltak, a folyó évben könyvtári kezelés alá kerültek. Ezen munkák czimtározásánál és szakbeli beosztásánál önzetlenül szíves segítséggel voltak Tyoszyty Gy. János szerb hitközségi tanító és Krecsárevics Márk tanár urak.

A gyarapodáshoz képest ennél fogva a Somogyi-könyvtár czimtározott állománya, szakonként felsorolva az alábbi:

Ösnyomtatvány (magyar és idegen)	184 mű	203 kötet	174 drb.
Vallástudomány (6 alszak)	7.127 »	12.660 »	11.252 »
Jogtudomány (8 alszak)	2.522 »	4.388 »	3.991 »
Államtudomány (5 alszak)	1.173 »	2.207 »	2.065 »
Orvostudomány (6 alszak)	1.295 »	2.187 »	1.999 »
Mathematika és természettudomány (5 alszak)	2.728 »	4.834 »	4.531 »
Bölcsészet, nyelv és széptudomány (3 alszak)	3.117 »	5.277 »	4.894 »
Történelem és földírat (9 alszak) ...	6.299 »	12.569 »	11.918 »
Nyelvészet és szépirodalom (6 alszak)	5.042 »	9.870 »	8.771 »
Vegyes (6 alszak)	1.113 »	7.820 »	7.548 »
Hírlapok (3 alszak)	361 »	2.060 »	2.531 »
Összesen	30.961 mű	64.075 kötet	59.674 drb.

A fönt kimutatott számból a Somogyi Károly könyvtáralapítótól átvett törzskönyvtár 20.370 műből és e művek 43.701 kötetéből állott. A könyvtár gyarapodása tehát huszonegy év alatt a város, az állampolgárok jóvoltából 10.691 mű, 21.374 kötet.

A folyó évben 275 kötet került kötés alá. A bekötéseket a város szerződéses könyvkötője végezte 579 k. 39 f. költségen.

A könyvtárhasználó látogatók száma a folyó évben növekedett. Efelől a havonkénti számszerinti kimutatás az alábbi adatokat mutatja:

Év és hónap	Olvasók száma		Napi létszám	
	összesen	napi átlag	lég-nagyobb	lég-kisebb
1903. szeptember ¹	837	33	75	3
» október	1619	59	93	21
» november	1629	65	110	44
» december	1091	57	72	37
1904. január	881	40	69	20
» február	1194	49	98	31
» márczius	1134	45	79	3
» április	592	28	46	17
» május	476	19	44	7
» június	322	13	25	7
¹ Belefoglalva a szüneti olvasók is. Összesen:	9775	44	110	3

A 9775 olvasó összesen 10.359 művet használt. Az olvasók közt társadalmi állás és foglalkozás szerint volt 194 nő, 7 lelkész, 329 tanár és tanító, 7879 tanító, 7879 tanuló, 20 író, 104 művész, 213 ügyvéd, 118 katona, 25 törvényhatósági, 136 állami, 492 magántisztviselő, 4 orvos, 27 gyógyszerész, 3 gazdatiszt, 92 építész és műiparos, 94 kereskedő, 38 magánzó.

Az olvasók közül az esti hat órai időn túl eső hivatali szolgálat alatt 3310-en használták a könyvtárt.

A könyvtár lényegesen megapadt személyzete köteles a városi múzeum anyagát is gondozni és fejleszteni. Bár ilykép a szolgálat megoszlik, a Somogyi-Könyvtárnak ebben a jelentésben tárgyalt anyaga, az elfogadott szabályoknak megfelelőleg naplózva, czímtározva és beosztva van. Hogy a megfogyott személyzet ezt elvégezhesse, szükséges volt az amugy is este hétig tartó hivatalos órákat emelni. Így a beosztási, beékelési és leltározási munkálatok, a nyári szünetben reggel hat órától kezdve tartattak.

A törzskönyvtári példányok lebélyegzése a megapadt szolgálatlétszám folytán nem volt folytatható.

A királyi főügyészség részéről átvett, úgynevezett köteles nyomdátérkép anyaga, eddig teljes egészében, nyomdák szerint elkülönítve volt kezelés alatt. Hivatalos kérdésekre az országos főfelügyelőség értesített, hogy ezen nyomtatványokból könyvtári kezelésre csak azokat tartsam meg, a melyeknek megtartására a magyar nemzeti múzeum Széchényi országos könyvtára az 1897 évi XLI. törvény-cikk értelmében kötelezve van.

A könyvtárigazgatóságnak már az előző évben egy könyvtár-

tiszti és egy könyvtárszolgái állás létesítése tárgyában a könyvtár-bizottság által is elfogadott javaslatát a köztörvényhatósági bizottság nem hagyta helyben, ellenben egy szakdíjnoki állásra költségvetéssel engedélyezett nyolczszáz koronát. Ez állást az ezen ügyben tett előterjesztésem és polgármesteri kinevezés folytán Szász Gyula községi tanító, a ki különben már évek óta volt önzetlen munkatársa a könyvtári szolgálatnak és az 1902. év nyarán az országos főfelügyelőség által Budapesten rendezett könyvtárnoki szaktanfolyam hallgatója volt, teljes megelegedésre tölti be.

Az intézeti ház második emeletén elhelyezett hirdalaposztály helyszűke miatt már tavaly is alig volt rendszeresen kezelhető. Ez okból az intézeti igazgatóság már az elmúlt esztendőben kérte a városi hatóságtól az anyagi erőt arra, hogy az épület földszintjén levő nagy termet a hirdalaposztály elhelyezésére használhassa. Ez meg is történt, a szükséges méretű állványok elkészültek, a villamlámpák kívánsághoz képest átalakítottak; a hirdalaposztály ilyformán, mihegyest elegendő munkaerő áll rendelkezésre, a második emeletről a földszintre fog hurrzolkodni.

Jelentem továbbá, hogy a könyvtár iktatókönyvébe, illetve levéltárába az 1904. év végeig 358 ügyirat érkezett. A folyó évi június hó végeig pedig 161 darab. Ezek az ez idő szerint még elintézhetetlen pár darab kivételével mind elintézve vannak.

A könyvtár-bizottság az elmúlt évben 5 ülést tartott. (1903 szept. 8. november 9. — 1904 január 20. márczius 1., április 12.)

Anyagban és adatban telhető részletességgel számolván im be a könyvtári élet egy évi történetéről, fájdalmas emlékekkel jut osztályrészemül a szomorú kötelesség, hogy itt is említsem Reizner Jánosnak, a könyvtár igazgatójának, a f. év január havában történt halálát. A nagynevű alapító után ő volt e közművelődési intézet első szervezője, a ki munkaerejét és lelkesedését hozta ez intézethez abban az időben, a midőn az ország e részein hasonló intézmények semmiféle támogatásban sem részesültek. Valóban igaza volt a halála alkalmával az intézethez igen érdemes helyről érkezett írásnak: hogy boldogan halt meg, mert nemes álmait megvalósulva látta. A város közönsége ravatalát a közművelődési palota csarnokában állította fel és érdemei szerint való módon kísérte ki utolsó útjára. Alighogy távozott, pár hónap mulva a halálban követte régi hű embere, Kasza József első könyvtárszolga, a ki az intézetnek alapítása első esztendejétől volt alkalmazottja. E hű, derék és szorgalmas ember elhalálozása folytán az intézet személyzeti létszáma a felére apadt.